

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

P9_TA(2021)0501

Järjestäytyneen rikollisuuden vaikutus EU:n omiin varoihin ja EU:n varojen väärinkäyttöön**Euroopan parlamentin päätöslauselma 15. joulukuuta 2021 järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuksesta EU:n omiin varoihin ja EU:n varojen väärinkäyttöön keskittyen erityisesti yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin tarkastusten ja valvonnan näkökulmasta (2020/2221(INI))**

(2022/C 251/03)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 310, 317 ja 325 artiklan,
- ottaa huomioon unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5. heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 ⁽¹⁾ (PIF-direktiivi),
- ottaa huomioon rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/843 ⁽²⁾,
- ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽³⁾ (varainhoitoasetus),
- ottaa huomioon OLAFin kertomukset vuosilta 2019 ja 2020 ja OLAFin valvontakomitean toimintakertomukset vuosilta 2019 ja 2020,
- ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 01/2019 ”EU:n varainkäyttöön liittyvien petosten torjunta: toimia tarvitaan”,
- ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 06/2019 ”EU:n koheesiomenoihin kohdistuvien petosten torjunta: hallintoviranomaisten on kehitettävä havaitsemista, reagointia ja koordinointia”,
- ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 13/2021 ”EU:n toimet rahanpesun torjumiseksi pankkisektorilla ovat hajanaisia ja täytäntöönpano on riittämätöntä”,
- ottaa huomioon 28. huhtikuuta 2019 annetun komission tiedonannon ”Komission petostentorjuntastrategia: tehostetut toimet EU:n talousarvion suojaamiseksi” (COM(2019)0196) ja sen liitteenä olevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Fraud risk assessment” (SWD(2019)0171),
- ottaa huomioon 3. syyskuuta 2020 annetun komission kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”31. vuosikertomus Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta (2019)” (PIF-kertomus) (COM(2020)0363) ja siihen liittyvät komission yksiköiden valmisteluasiakirjat (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 ja SWD(2020)0160),

⁽¹⁾ EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29.⁽²⁾ EUVL L 156, 19.6.2018, s. 43.⁽³⁾ EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

- ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/785 unionin petostentorjuntaohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 250/2014 kumoamisesta ⁽⁴⁾,
 - ottaa huomioon tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa 12. lokakuuta 2017 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 ⁽⁵⁾,
 - ottaa huomioon Euroopan syyttäjänviraston Euroopan pääsyyttäjän nimittämisestä 23. lokakuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2019/1798 ⁽⁶⁾,
 - ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 3 kohdan ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan N:o 2,
 - ottaa huomioon Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) vuoden 2019 raportin petoksista ja korruptiosta Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa ”Fraud and corruption in European Structural and Investment Funds – a spotlight on common schemes and preventive actions” ⁽⁷⁾,
 - ottaa huomioon 13. joulukuuta 2016 julkistetut kansallisia petostentorjuntastrategioita koskevat suuntaviivat ⁽⁸⁾, jotka on laatinut jäsenvaltioiden asiantuntijoista koostuva ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) petostentorjunta-, raportointi- ja analyysiyksikön johtama ja koordinoima työryhmä,
 - ottaa huomioon 14. huhtikuuta 2021 annetun komission tiedonannon järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevasta EU:n strategiasta vuosiksi 2021–2025 (COM(2021)0170),
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin sisäasioiden pääosaston 7. heinäkuuta 2021 julkistaman tutkimuksen järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuksesta EU:n taloudellisiin etuihin,
 - ottaa huomioon 20. heinäkuuta 2021 julkistetun komission neljän lainsäädäntöehdotuksen paketin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien EU:n sääntöjen yhdenmukaistamiseksi,
 - ottaa huomioon 7. heinäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta – petosten torjunta – vuosikertomus 2019 ⁽⁹⁾,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnot,
 - ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0330/2021),
- A. toteaa, että talousrikoksiin liittyy korruptiota, petoksia, pakottamista, väkivaltaa, vilpillistä yhteistoimintaa, estämistä ja uhkailua laittoman hyödyn hankkimiseksi, laittomasti hankittujen varojen alkuperän kätkemistä rahanpesun avulla ja mahdollisesti niiden käyttämistä muihin laittomiin tarkoituksiin, kuten terrorismin rahoitukseen;
- B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan petosten ehkäisyyn ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota eikä komissiolla ole kattavia tietoja petosten laajuudesta, luonteesta ja syistä;

⁽⁴⁾ EUVL L 172, 17.5.2021, s. 110.

⁽⁵⁾ EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1.

⁽⁶⁾ EUVL L 274, 28.10.2019, s. 1.

⁽⁷⁾ <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/EN-ORI-General%20Guidelines%20on%20National%20Anti-Fraud%20Strategies%20ARES%282016%296943965.pdf>

⁽⁹⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0337.

- C. toteaa, että EU:ssa toimii kasvava määrä järjestäytyneitä rikollisryhmiä ja että niiden toiminta on usein rajatylittävää; toteaa, että ilmiö on yhä monimutkaisempi ja siihen liittyy globalisaation ja uusien teknologioiden vuoksi uusia rikollisen toiminnan markkinoita ja uusia toimintatapoja; toteaa, että mafia-tyyppiset organisaatiot pyrkivät erityisen aktiivisesti pääsemään käsiksi EU:n varoihin eri jäsenvaltioissa;
- D. ottaa huomioon, että teknologian kehittyessä saadaan uusia havaitsemis- ja valvontavalmiuksia, jotka tehostavat tutkijoiden työtä ja mahdollistavat aiempaa älykkäämpien täytäntöönpanon valvontatoimien suunnittelun;

Järjestäytyneen rikollisuuden kohteena olevat EU:n varat

1. korostaa, että järjestäytyneet rikollisryhmät ovat soluttautuneet laajasti jäsenvaltioiden yhteiskunnallisiin ja poliittisiin rakenteisiin sekä talous-, rahoitus-, yritys- ja hallintorakenteisiin ja kykenevät pesemään rikosten, myös EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten, tuottaman valtavan taloudellisen hyödyn laillisessa taloudessa, joten ne ovat vakava uhka EU:n kansalaisten vapauksille; korostaa tätä taustaa vasten, että järjestäytyneet rikollisuus on vakava uhka demokratialle ja oikeusvaltiolle ja että on välttämätöntä torjua korruptiota ja estää järjestäytyneitä rikollisuutta soluttautumasta osaksi laillista taloutta, jotta voidaan taata yhdenvertainen kohtelu lain edessä, suojata kansalaisten oikeuksia ja hyvinvointia, estää väärinkäytökset ja varmistaa viranhaltijoiden vastuuvollisuus; pitää EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteisiä ja koordinoituja toimia tarpeellisina;

2. toteaa, että järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttama haitta on erityisen merkittävä tuloihin liittyvien petosten, esimerkiksi tullipetosten, alalla; toteaa, että tullipetokset ovat merkittävä osa tuloihin liittyviä petoksia; toteaa, että tämäntyyppinen petos tehdään usein väärentämällä tuonti-ilmoituksia, käyttämällä vilpillisiä asiakirjoja tuotteiden tullaamiseen ja ilmoittamalla tuotteille väärä alkuperämaa EU:n polkumyynitullien kiertämiseksi; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin toi äskettäin esiin tullitarkastuslainsäädännön ja sen soveltamisen puutteita, joiden vuoksi yhdenmukaistaminen, riskinarviointi ja tietojenvaihto unionissa ja jäsenvaltioiden kesken ovat riittämättömiä; on huolestunut siitä, että tämä antaa järjestäytyneelle rikollisuudelle mahdollisuuksia hyödyntää nykyisen järjestelmän heikkouksia ja kavaltaa tuloja unionilta ja sen jäsenvaltioilta; toteaa, että tullipetoksia tehdään usein myös ilmoittamalla EU:n alueelle tuotavien tuotteiden hinnat todellista alhaisemmiksi, jolloin petoksen tekijät voivat välttyä korkeammilta tuontituloilta; toteaa, että OLAFin viime vuosina tutkimissa aliarvostusjärjestelyissä on pääasiassa ollut kyse Kiinasta tuotavista tuotteista; pitää myönteisenä OLAFin tekemää työtä, kun se on tutkinut näitä tapauksia, sillä se on vähentänyt EU:n talousarviolle aiheutuvia arvioitua tappioita yli miljardista eurosta (2017) 180 miljoonaan euroon (2020)⁽¹⁰⁾; tähdentää, että tästä myönteisestä kehityksestä huolimatta pyrkimyksiä aliarvostusjärjestelyjen torjumiseksi on jatkettava, koska petosjärjestelmät kehittyvät ja kehittävät uusia malleja etenkin verkkokaupan osalta;

3. toteaa, että arvonlisäveropetokset (alv-petokset) ovat toinen merkittävä tuloihin liittyvien petosten luokka; panee merkille, että alv-petoksella tarkoitetaan alv:n maksamisen välttämistä tai alv-palautusten hakemista kansallisilta viranomaisilta vilpillisesti laittomien liiketoimien jälkeen; toteaa, että tyypillisimmät alv-petoksen muodot ovat yhteisön sisäiset missing trader -petokset, verkkokauppapetokset ja tullimenettelyyn 42 kohdistuvat petokset; toteaa, että polttoainealalla alv-petosten riski on erityisen suuri ja että rikollisverkostot käyttävät hyväkseen alv-vapautusta koskevia sääntöjä ja erityyppisten polttoaineiden hinnaneroja, mikä aiheuttaa suuria tappioita verotuloissa; on huolestunut siitä, että rikollisryhmien on osoitettu vaihtavan tietämystä, tietoja ja tiedustelutietoa alv-petosten alalla, hyödyntävän laajalti uusia teknologioita, vaihtoehtoisia kryptovaluuttoja ja laillisten elinkeinorakenteiden puutteita tehostaakseen ja peitelläkseen rikollisia toimiaan ja saavan siten miljardoitua alv-petoksista; korostaa, että Europolin vuodelta 2021 peräisin olevan vakavaa ja järjestäytyneitä rikollisuutta koskevan Euroopan unionin uhakuva-arvion mukaan alv-petosten tekijöillä on hyvät tiedot alv-järjestelmästä, lainsäädännöstä ja veromenettelyistä; pitää valitettavana yhteisön sisäisen alv-järjestelmän tämänhetkisiä systeemisistä heikkouksista ja riittämätöntä tietojen vaihtoa jäsenvaltioiden välillä;

4. pitää valitettavana, että unionin talousarvion menopuolella tukiin kohdistuu petoksia; panee erittäin huolestuneena merkille, että Europolin raporttien mukaan tällaisten tapausten määrä on tasaisesti lisääntynyt vuosien varrella; panee merkille, että tukipetoksia tapahtuu monilla EU:n menoaloilla, kuten maatalous-, koheesio-, tutkimus-, kehitys- ja ympäristöpolitiikassa; panee huolestuneena merkille, että vilpilliset hakemukset EU:n avustusten saamiseksi ja vilpilliset

⁽¹⁰⁾ OLAFin kertomus 2020.

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

tarjoukset perustuvat yleensä väärin ilmoituksiin, edistymiskertomuksiin ja laskuihin; huomauttaa, että usein tällaista rikollista toimintaa harjoittavat järjestäytyneet rikollisryhmät, kuten mafiatyyppiset ryhmät;

5. toteaa, että rikollisjärjestöille tyypillisten väkivallan muotojen yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheuttamien ilmeisten vaarojen lisäksi järjestäytyneet rikollisuus voi aiheuttaa aivan yhtä vakavia ongelmia, kun rikollisjärjestöt soluttautuvat lailliseen talouteen ja niiden toiminta korruptoi viranhaltijoita ja ne pääsevät siten vaikuttamaan instituutioihin ja julkishallintoon; kehottaa jälleen EU:ta liittymään viipymättä lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) varsinaiseksi jäseneksi; korostaa tarvetta tarjota oikeuslaitokselle riittävät resurssit ja hyödyntää jäsenvaltioissa johdonmukaisesti kaikkia käytössä olevia välineitä petosten ja talousrikosten havaitsemiseksi ja niihin puuttumiseksi;

6. tähdentää, että yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on EU:n talousarvion suurin menoerä ja sen osuus kauden 2021–2027 kaikista talousarviomenoista on 31 prosenttia; korostaa, että on erittäin tärkeää, että YMP:n EU:n tason ja kansallisen tason valvontajärjestelmät toimivat asianmukaisesti siten, että voidaan varmistaa, että EU:n ja sen kansalaisten taloudellisia etuja suojataan tehokkaasti EU:n varojen väärinkäytöltä; panee merkille järjestäytyneen rikollisuuden erityisen vaikutuksen YMP:n varojen väärinkäyttöön; toteaa jälleen olevansa huolestunut siitä, että YMP:n tukien nykyinen rakenne kannustaa rikollisia ja oligarkkisia rakenteita harjoittamaan maananastusta; korostaa, että oligarkkiset rakenteet ovat YMP:lle taloudellisesti yhtä haitallisia tai vieläkin haitallisempia kuin järjestäytyneet rikollisryhmät ja että näiden rakenteiden tunnistaminen on olennaisen tärkeää tosiasiallisten viljelijöiden suojelemiseksi; korostaa, että viljelijöitä on suojeltava rikollisryhmien harjoittamalta pelottelulta, sillä rikollisryhmät pyrkivät saamaan itselleen näiden maata koskevat tuet; korostaa, että vähäinen avoimuus yhdistettynä korruptioon antaa rikollisjärjestöille mahdollisuuden pitää toimintansa salassa ja estää EU:n rahoituksen päätyminen sen aiotuille edunsaajille; toteaa jälleen, että tässä yhteydessä on ratkaisevan tärkeää kehittää asianmukaisia unionin tason oikeudellisia välineitä maananastuksen torjumiseksi ja tehokkaan tietojenvaihdon mahdollistamiseksi; muistuttaa painokkaasti, että komission ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä on parannettava;

7. pitää ratkaisevan tärkeänä perustaa keskitetty yhteentoimiva tietokanta, joka sisältää standardoitua ja laadukasta tietoa EU:n tukien suorista ja lopullisista saajista, jotta voidaan tunnistaa petoksen tekijät, rikollisverkostot ja oligarkkirakenteet ja estää niitä käyttämästä väärin EU:n varoja; korostaa, että tällainen tietokanta tehostaisi huomattavasti lainvalvonnan valmiuksia periä takaisin väärinkäytettyjä varoja; painottaa, että tällaisen tietokannan luomiseksi on parannettava kansallisten ja EU:n tason tietokantojen välistä yhteentoimivuutta; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä tällaisen keskitetyn tietokannan perustamiseksi Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden mukaisesti; korostaa, että tietojen on oltava riittävän laadukkaita ja saatavilla vakiomuodossa, jotta niitä voidaan vaihtaa ja yhdistellä automaattisesti; painottaa, että edunsaajilla on oltava oma tunnistus, jolla varmistetaan, että heidät voidaan jäljittää kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikkien varojen osalta hallinnointimenetelmästä riippumatta; korostaa, että kattavien digitaalisten kiinteistörekisterien kaltaisten uusien teknologioiden käyttö on oleellisen tärkeää avoimuuden lisäämiseksi, tietojen keräämiseksi tehokkaasti ja riskien vähentämiseksi, jolloin petoksen tekijöille jää vähemmän mahdollisuuksia; pitää myönteisenä komission pyrkimyksiä tällaisten teknologioiden käytön laajentamiseen ja kehottaa kaikkia jäsenvaltioita nopeuttamaan näiden ratkaisujen käyttöönottoa; pitää tarpeellisenä lisätä komission tai asianomaisten virastojen suorittamaa valvontaa myös karjankasvatuksen alalla ja erityisesti kutakin eläintä kohti myönnettävien varojen suhteen, ja toteaa, että karjan todellinen olemassaolo on voitava asianmukaisesti varmistaa;

8. huomauttaa, että maatalouden tulotuen keskittyminen johtuu pääasiassa pinta-alaperusteisista suorista tuista; korostaa, että jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan kohdennetumpaa tukea ja parempaa tasapainoa suurten ja pienten tuensaajien välillä; pitää valitettavana, että tukikaton asettaminen on edelleen vapaaehtoista uudessa YMP:ssä; kehottaa jäsenvaltioita käyttämään uudessa YMP:ssä erilaisia uudelleenjakovälineitä keinona torjua maatalousvarojen väärinkäyttöä ja jakaa ne oikeudenmukaisemmin; arvostelee sitä, että jäsenvaltiot päättivät heinäkuussa 2020 pidetyssä ylimääräisessä Eurooppa-neuvoston kokouksessa yksipuolisesti olla ottamatta käyttöön ensimmäisen tai toisen pilarin mukaisia enimmäismääriä luonnollisille henkilöille sen sijaan, että päätös olisi tehty YMP:n uudistusta koskevissa trilogineuvotte- luissa;

9. korostaa, että jäsenvaltiot ovat vastuussa EU:n maatalousvaroista, joita hallinnoidaan yhteistyössä komission kanssa; katsoo, että uusi täytäntöönpanomalli ja uudet kansalliset strategiset suunnitelmat voivat tarjota tilaisuuden tehostaa jäsenvaltioiden ja komission suorittamaa varojen jakamista ja hallinnointia koskevaa valvontaa, mikäli jäsenvaltioilla on

käytössään vaikuttavat hallinto- ja valvontajärjestelmät, sekä lisätä avustusten myöntämisestä vastuussa olevien viranomaisten tietoisuutta petosmahdollisuuksista; korostaa, että yhtenäisen tarkastusmallin periaatteen on tarkoitus auttaa lieventämään viljelijöihin kohdistuvaa painetta ja että valvonta ei saisi aiheuttaa pienille ja keskiuurille viljelijöille tarpeetonta hallinnollista rasitetta tai lisätä sitä; korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää vaihtaa tietoja EU:n lainvalvontaviranomaisten ja rahoituksen vapauttamisesta vastaavien viranomaisten välillä, jotta varmistetaan mahdollisimman suuri etukäteistietoisuus mahdollisista petoksista;

10. kehottaa komissiota lisäämään jäsenvaltioiden tietoisuutta järjestäytyneistä rikollisista, jotka harjoittavat maakauppoihin liittyvää verovilppiä, korruptiota ja laittomia käytäntöjä (kuten taskusopimuksia), ja tukemaan jäsenvaltioita tällaisen rikollisuuden torjunnassa;

11. katsoo, että olisi kaikin tavoin pyrittävä varmistamaan, ettei YMP:n uusi täytäntöönpanomalli johda YMP:n varojen käyttöasteen alenemiseen lopullisten tuensaajien keskuudessa tahattomien virheiden, sääntöjen avoimuuden puutteen tai riittävien tietojen puutteen vuoksi erityisesti täytäntöönpanokauden alkuvaiheessa;

12. korostaa, että EU:n maatalousvarojen väärinkäytön estämiseksi tarvitaan erityisesti räätälöityä petostorjuntajärjestelmää; huomauttaa, että vaikka petostapausten määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuosina, petostorjuntatoimien olisi edelleen oltava EU:n ja jäsenvaltioiden tärkeä painopiste; korostaa, että EU:n varat on perittävä takaisin oikea-aikaisesti, ja pitää myönteisinä YMP:n horisontaalisessa asetuksessa vahvistettuja säännöksiä oikeasuhteisista seuraamuksista, jotka toimivat tehokkaina pelotteina;

13. panee merkille, että OLAF vastaa YMP:n maksuihin liittyvien petosten torjunnasta ja että avoimet tapaukset perustuvat jäsenvaltioilta tai sellaisilta kansalaisilta saatuihin tietoihin, joita asia koskee ja jotka voivat joutua vastatoimien kohteeksi; korostaa lisäksi, että OLAFin tapaukset ovat erittäin luottamuksellisia eikä niitä julkisteta yleisesti, kun ne saadaan päätökseen; kehottaa siksi suojelemaan väärinkäytösten paljastajia ja varmistamaan, että jäsenvaltioissa petosten tutkinnasta vastaavat viranomaiset jakavat alan parhaita käytäntöjä;

14. korostaa, että jäsenvaltioiden maatalousalan maksajavirastoja on valvottava ja on taattava niiden sekä virallinen että epävirallinen riippumattomuus ja niiden työ on mukautettava EU:n sääntöihin, ja korostaa, että tässä yhteydessä paikalla tehtävät tarkastukset voivat muiden toimenpiteiden ohella auttaa parantamaan valvontajärjestelmää;

15. korostaa, että varainhoitoasetusta ja erityisesti sen 61 artiklaa on noudatettava, että se on pantava täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa ja että sitä on sovellettava kaikkiin EU:n varojen maksuihin, myös maatalouden suoriin tukiin;

16. pyytää komissiota ehdottamaan keskitettyä unionin laajuista valitusmekanismia, jolla voidaan tukea yksityishenkilöitä, jotka joutuvat kohtaamaan epäoikeudenmukaisia maananastuskäytäntöjä ja rikollisjärjestöjen uhkailua, antamalla heille mahdollisuus tehdä nopeasti valitus komissiolle;

17. kehottaa jäsenvaltioita panemaan nopeasti täytäntöön unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun direktiivin (EU) 2019/1937⁽¹¹⁾ (väärinkäytösten paljastajia koskeva direktiivi) ja sisällyttämään osaksi täytäntöönpanoprosessia oikeudelliset takeet korruptiotapauksia paljastaville henkilöille ja riippumattomille elimille, kuten toimittajille, väärinkäytösten paljastajille, riippumattomille tiedotusvälineille ja korruption vastaisille kansalaisjärjestöille; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita luomaan väärinkäytösten paljastajien suojelulle kattavan kehiksen; muistuttaa tämän vaatimuksen kiireellisyydestä, kun otetaan huomioon raportointi lisääntyvistä toimittajiin kohdistuvista fyysisistä hyökkäyksistä, strategisten häirintätarkoituksessa nostettujen kanteiden (SLAPP-kanteet) määrän kasvu ja eräissä jäsenvaltioissa käytettävät nopeutetussa menettelyssä hyväksytyt turvallisuuslait, joissa kriminalisoidaan lainvalvontatehtävissä toimivien henkilöiden kuvien tai tietojen jakaminen, mikä vaikeuttaa toimittajien työtä ja rajoittaa kansallisten viranomaisten vastuuvollisuutta;

18. panee huolestuneena merkille, että komissio ja OLAF ovat havainneet julkisiin tarjouskilpailuihin ja hankintoihin liittyvät petokset merkittäväksi suuntaukseksi petoksentehtäjäiden keskuudessa; toteaa, että henkilöiden ja organisaatioiden välinen vilpillinen yhteistoiminta, väärennetyjen laskujen käyttäminen, valeyhtymien ja -valtuuksien luominen ja varojen siirtäminen niiden alkuperäisestä käyttötarkoituksesta ovat yleisiä keinoja, jotka haittaavat julkisia hankintamenettelyjä; huomauttaa, että petosjärjestelmiä esiintyy usein ylikansallisella tasolla ja ne voivat kattaa useita (EU:hun kuuluvia ja sen ulkopuolisia) maita, minkä vuoksi niitä on vaikea tunnistaa ja hajottaa; pitää valitettavana, että monissa jäsenvaltioissa ei ole erityistä lainsäädäntöä järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan; korostaa, että kansallisten lainvalvontaviranomaisten oikea-aikainen yhteistyö on ratkaiseva tekijä ylikansallisen rikollisuuden vaikuttavassa torjunnassa; kehottaa asiaankuuluvia EU:n

⁽¹¹⁾ EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17.

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

ja kansallisia viranomaisia parantamaan järjestelmiensä yhteentoimivuutta, sillä se helpottaisi oikea-aikaista tietojenvaihtoa ja tehostaisi yhteistyötä ja yhteisiä operaatioita ylikansallisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa; kehottaa siksi vahvistamaan petosten torjunnan ylikansallista luonnetta ja jäsenvaltioiden rikoslainsäädännön yhdenmukaistamista järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, sillä se on ensiarvoisen tärkeää; kannustaa komissiota kehittämään yhteisen sääntelykehiksen, joka antaisi jäsenvaltioille mahdollisuuden siirtää rikosoikeudellisia menettelyjä toiseen jäsenvaltioon päällekkäisten tutkimusten välttämiseksi;

19. toteaa, että covid-19-pandemia luo petoksentehtäjäille ja järjestäytyneelle rikollisuudelle uusia mahdollisuuksia; panee huolestuneena merkille, että Europol on havainnut koronavirukseen liittyvän rikollisen toiminnan lisääntyneen kyberrikollisuuden, petosten ja väärennösten muodossa, lääkinällisten laitteiden ja henkilönsuojainten väärennökset mukaan luettuna; palauttaa mieliin yhtenä monista haitallisista esimerkeistä EU:n jäsenvaltioiden havaitsemat rokotehujaukset ja valerokotetarjoukset, joissa petoksen tekijät yrittivät myydä yli 1,1 miljardia rokoteannosta kaikkiaan 15,4 miljardin euron hintaan; painottaa, että väärennettyjen digitaalisten koronatodistusten laittoman myynnin uhka kasvaa nopeasti ja että monissa jäsenvaltioissa on havaittu jo useita tapauksia;

20. on huolestunut PIF-kertomuksen arvioinnista, jossa todettiin seitsemän jäsenvaltion havainneen vuonna 2019 terveydenhuollon infrastruktuuriin liittyviä petoksia ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomisen vaikuttaneen erityisesti terveydenhuollon infrastruktuuriin; huomauttaa, että riippuvuus covid-19-kriisin vuoksi kiireellisistä hankintamenettelyistä on saattanut pahentaa näitä ongelmia; korostaa, että kiireellisissä menettelyissä on noudatettava samoja avoimuuden ja vastuullisuuden normeja kuin tavanomaisissa menettelyissä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioiden viranomaisia täydentämään näitä menettelyjä käyttämällä riskien vähentämiseen tarkoitettuja välineitä, keskittymällä ennaltaehkäisyyn ja toteuttamalla kattavasti jälkিতarkastuksia ja valvontaa;

21. on äärimmäisen huolestunut siitä, että Europol ennakoii pandemian jälkeisen taantumän luovan uusia mahdollisuuksia järjestäytyneelle rikollisuudelle; varoittaa, että koska järjestäytyneen rikollisuus tulee rahan perässä, EU:n menojen ennennäkemätön kasvu Next Generation EU -elpymissuunnitelman yhteydessä tarjoaa järjestäytyneelle rikollisuudelle merkittäviä mahdollisuuksia varojen väärinkäyttöön; korostaa, että tähän menojen ennennäkemättömään lisäykseen on varauduttava riittävillä resursseilla, jotka kohdennetaan asiaankuuluville instituutioille, jotka muodostavat korruption, petosten ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevat EU:n ja jäsenvaltioiden puitteet; muistuttaa tässä yhteydessä, että Arachne-tietokannan ja varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän (EDES) kaltaisten uusien teknologioiden käyttämisestä olisi tehtävä EU:n talousarvion toteuttamisen pakollisia osatekijöitä; kehottaa jälleen neuvostoa hyväksymään 40 tarkastajan lisätoimen myöntämisen tilintarkastustuomioistuimelle ja toistaa OLAFille ja Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO) esittämänsä kehotuksen varmistaa, että ne osoittavat riittävästi resursseja Next Generation EU-elpymisvälineeseen kohdistuvan rikollisen toiminnan havaitsemiseen ja siitä johtuviin syytetoimiin;

22. korostaa, että järjestäytyneen rikollisuuden toimijoiden ja etenkin mafiatyyppisten rikollisten tiedetään jo aiemmin suunnanneen toimintaansa uusiutuvan energian alalle; varoittaa, että koska rikollisjärjestöt ovat jo aktiivisia tällä alalla, ne voivat helposti kaapata ekologiseen siirtymään varattuja varoja, joiden prosenttiosuus Next Generation EU -välineen varoista on huomattava;

23. panee huolestuneena merkille järjestäytyneen rikollisuutta helpottavat tekijät, kuten rahanpesun, kyberrikollisuuden, asiakirjaväärennökset, korruption, valekirjaukset ja pöytälaatikko-yhtiöiden käytön; korostaa, että nämä toimet vaikuttavat viranomaisten kykyyn valvoa vaikuttavasti, käytetäänkö EU:n varoja aiotulla tavalla;

Arviot järjestäytyneen rikollisuuden taloudellisista vaikutuksista

24. toteaa huolestuneena, että toistuvasti on pidetty erittäin vaikeana tai jopa mahdottomana arvioida, kuinka laaja ja vakava vaikutus järjestäytyneellä rikollisuudella on EU:n talousarvioon, ja toteaa tämän johtuvan muun muassa siitä, että järjestäytyneen rikollisuus määritellään eri tavoin eri jäsenvaltioissa eikä käytettävissä ole luotettavia arvioita tilanteen kartoittamiseksi, mikä vaikeuttaa pyrkimyksiä koordinoida toimenpiteitä, tutkia tapauksia ja toteuttaa niiden johdosta syytetoimia; pitää valitettavana, ettei komissiolla ja kansallisilla viranomaisilla ole käsitystä petosten laajuudesta, luonteesta ja syistä eivätkä ne ole toistaiseksi tehneet johdonmukaisia arviointia havaitsematta jäävistä petoksista; korostaa, että luotettavien arvioiden puute estää tilanteen täsmällisen arvioinnin, mikä vaikeuttaa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa; kehottaa asiaankuuluvia kansallisia viranomaisia parantamaan tietojen keruuta ja lisäämään komissiolle ilmoitettavien tietojen luotettavuutta; kehottaa komissiota koordinoimaan ja tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, jotta petosten todellisesta laajuudesta, luonteesta ja syistä voidaan tehdä kattava EU:n laajuinen arviointi, ja kehottaa ottamaan tähän mukaan asiankuuluvat EU:n virastot ja tekemään yhteistyötä EU:n naapurimaissa olevien kumppaneiden kanssa;

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

25. panee merkille, että vuoden 2019 PIF-kertomuksessa mainittiin menopuolella 514 petoksiksi ilmoitettua sääntöjenvastaisuutta, joiden taloudellinen arvo oli 381,4 miljoonaa euroa, ja tulopuolella 425 petoksiksi ilmoitettua sääntöjenvastaisuutta, joiden taloudellinen arvo oli 79,7 miljoonaa euroa; korostaa, että nämä luvut eivät kuvasta petosten todellista laajuutta vaan se on todennäköisesti huomattavasti suurempi; korostaa lisäksi, että järjestäytynyt rikollisuus ei ole vastuussa kaikista petoksista etenkin menopuolella, jolla petoksia tekevät usein yksityishenkilöt tai yksittäiset yritykset ja niihin saattaa osallistua jopa korkeassa asemassa olevia viranhaltijoita tai hallituksen viranhaltijoita;

26. panee merkille, että viimeaikaisten tutkimusten mukaan EU:n julkisten hankintojen kokonaismenoista 2,7–3,6 prosenttiin liittyy järjestäytynyttä rikollisuutta; pitää valittavana, että tämä osoittaa, että vuosina 2014–2020 järjestäytynyt rikollisuus on saattanut käyttää väärin EU:n koheesiorahaston varoja 1,9–2,6 miljardia euroa; toteaa, että vaikka tietoihin liittyvät rajoitteet vaikuttavat näiden arvioiden luotettavuuteen, ne antavat silti viitteitä ongelman vakavuudesta;

27. painottaa huolestuneena, että korruptio on olennainen osa miltei kaikkea rikollisjärjestöjen toimintaa ja että se on vakava uhka EU:n taloudellisille eduille, sillä EU:n bruttokansantuotteesta menetetään vuosittain arviolta 170–990 miljardia euroa ja pelkästään talousarvion julkisia hankintoja koskevassa osassa korruption kustannukset EU:lle ovat vuosittain yli viisi miljardia euroa ⁽¹²⁾;

28. pitää valittavana, että Europolin mukaan vuosittain järjestäytyneille rikollisryhmille menetetään arviolta 40–60 miljardia euroa erityisen alv-petosten muodon eli yhteisön sisäisten missing trader -petosten (MTIC-petosten) vuoksi; korostaa, että suurin osa alv-menetyksistä aiheutuu jäsenvaltioille, sillä vain 0,3 prosenttia kannetusta alv:stä siirretään EU:n talousarvioon; painottaa kuitenkin, että vuonna 2019 arvonlisäveroon perustuvien omien varojen osuus EU:n talousarvion kokonaistuloista oli 11,97 prosenttia, mikä osoittaa, että rikollisjärjestöjen aiheuttamilla alv-menetyksillä on vakava vaikutus EU:n tuloihin;

Järjestäytyneen rikollisuuden vastaiset tarkastus- ja valvontatoimenpiteet

29. pitää valittavana, että komissio on havainnut puutteita petostentorjuntaan liittyvien tietojen keruussa ja analysoinnissaan, siinä, kuinka jäsenvaltiot käyttävät raportointijärjestelmiä (kuten EDES ja Arachne), ja tiedon kulussa; panee merkille, että rajatylittävää rikollisuutta koskevasta tietojenvaihdosta annettua EU:n lainsäädäntöä päivitettiin vasta äskettäin eikä se kata kaikkia asiaankuuluvia viranomaisia, mikä haittaa tehokasta tietojenvaihtoa EU:n elinten ja jäsenvaltioiden välillä;

30. pitää PIF-direktiiviä tärkeänä edistysaskeleena pyrittäessä suojaamaan EU:n talousarviota, sillä siihen sisältyy rikosten ja varojen väärinkäytön yhteinen määritelmä ja siinä yhdenmukaistetaan EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvista rikoksista määrättävät seuraamukset; pitää myönteisenä sitä, että direktiivissä vahvistetaan selkeät raportointi- ja tutkintamenettelyt, määritellään petosriskien hallintakehyksen seuranta ja edistetään tietojen, tietokantojen ja data-analytiikan käyttöä jäsenvaltioissa; suhtautuu myönteisesti komission äskettäiseen arviointiin PIF-direktiivin täytäntöönpanosta sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet saattaneensa PIF-direktiivin kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ⁽¹³⁾; on kuitenkin huolissaan siitä, missä määrin direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä; muistuttaa, että komissio on havainnut ongelmia vaatimustenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä useissa jäsenvaltioissa; toteaa, että nämä ongelmat koskevat muun muassa rikosten määritelmää (unionin taloudellisiin etuihin vaikuttava petos, rahanpesu, korruptio, varojen väärinkäyttö), oikeushenkilöiden ja luonnollisten henkilöiden vastuuta ja seuraamuksia sekä jäsenvaltioiden velvoitetta ilmoittaa tilastotiedot vuosittain komissiolle; kehottaa jäsenvaltioita mukauttamaan kansallisen lainsäädäntönsä täydellisesti PIF-direktiivin vaatimuksiin ja kehottaa komissiota valvomaan tarkkaan, että jäsenvaltiot toimivat näin, sillä säästöjen saattaminen asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä on ratkaisevan tärkeää, jotta EPPO voi toteuttaa vaikuttavia tutkinta- ja syytöksiä; vaatii komissiota ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin, jotta direktiivi saatetaan oikein ja kattavasti osaksi kansallista lainsäädäntöä, rikkomusmenettelyt myös mukaan luettuna;

⁽¹²⁾ Rand Europe, 2016, The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption: Annex II: Corruption.

⁽¹³⁾ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5 päivänä heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 täytäntöönpanosta (COM(2021)0536).

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

31. suhtautuu myönteisesti EPPOn perustamiseen ja sen valtuuksiin tutkia EU:n talousarvioon kohdistuvia rikoksia sekä asettaa niiden tekijät syyteeseen ja tuomittaviksi ja pitää näitä tärkeinä tekijöinä petosten ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa EU:ssa; pyytää osoittamaan EPPOLle vaikuttavan rahoituksen ja asianmukaiset henkilöresurssit; pitää EPPOn roolia erittäin lupaavana unionin talousarvioon liittyvän rajatylittävän rikollisuuden torjunnassa, sillä valtioiden rajat rajoittavat kansallisten viranomaisten mahdollisuuksia toteuttaa syytetoimia eikä muilla EU:n elimillä (kuten Eurojust, Europol ja OLAF) ole tarvittavia tutkinta- ja syyteeseenpanovaltuuksia; toteaa, että EPPOn toimeksiannon painopiste määritellään PIF-direktiivissä ja se kattaa EU:n tuloihin ja menoihin kohdistuvien petosten, alv-petosten, rahanpesun, korruption ja rikollisjärjestöjen toimintaan osallistumisen torjunnan; korostaa, että nämä painopisteet ovat ratkaisevan tärkeitä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, ja luottaa siihen, että EPPO on vaikuttava väline torjuttaessa rikollisjärjestöjä, jotka vaikuttavat EU:n talousarvioon; pitää valitettavana, että viisi jäsenvaltiota ei ole vielä liittynyt EPPOon, ja kehottaa niitä ryhtymään tarvittaviin toimiin siihen liittymiseksi; kehottaa komissiota tällä välin valvomaan näitä jäsenvaltioita tehokkaammin ja pitää valitettavana, että kaikkia valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ei ole nimitetty, mikä koskee erityisesti Sloveniaa, ja että monissa muissa jäsenvaltioissa on ilmennyt huomattavia viivästyksiä; korostaa, että tämä heikentää merkittävästi rajatylittävän rikollisuuden vaikuttavien Euroopan laajuisten torjuntatoimien tehokkuutta ja vaikuttavuutta;

32. korostaa tarvetta torjua paremmin ympäristörikoksia, joilla on rajatylittävä ulottuvuus ja jotka vaikuttavat biologiseen monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, kuten kasvien ja eläinten laiton kauppaa, laittomia hakkuuta ja puutavaran laiton kauppaa sekä jätteiden laiton kauppaa; kehottaa komissiota käynnistämään EPPOn toimeksiannon laajentamisen siten, että se kattaa rajatylittävät ympäristörikokset;

33. pitää valitettavana, että komission laatima EPPOn henkilöstötaulukko ei mahdollista sen toimeksiannon todellista täyttämistä; tähdentää, että tarvitaan riittävästi henkilöstöä, jotta EPPO voi toteuttaa pääasiallisen tehtävänsä eli torjua unionin talousarvioon vaikuttavaa rajatylittävää rikollisuutta; pitää valitettavana, ettei EPPolla ole tällä hetkellä tarpeeksi tapusanalyytikkoja ja talousrikostutkijoita tukemaan valtuutettujen Euroopan syyttäjien syytetoimia; pitää valitettavana, että EPPOn operatiivinen henkilöstö keskittyy parhaillaan lähinnä tapausten kirjaamiseen eikä niitä koskeviin syytetoimiin; pitää valitettavana, että EPPO on ilmoittanut, että se tarvitsee kiireellisesti lisää päteviä oikeusalan ja tietotekniikan asiantuntijoita sekä hallintohenkilöstöä, jotta sen toiminta olisi sujuvaa; tähdentää, että yli 2 000 tapauksen vuosittaisen käsittelyn lisäksi EPPolla on yli 3 000 tapausta rästissä; pitää huolestuttavana, että EPPOn työmäärä lisääntyy tulevina vuosina entisestään, kun otetaan huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen kautta käyttöön otetut ennennäkemättömät rahamäärät ja hankintamenettelyjen nopeutuminen covid-19-kriisin aikana; korostaa, että komission laatima EPPOn henkilöstötaulukko vuodeksi 2022 on riittämätön viraston havaitsemien puutteiden korjaamiseksi; korostaa, että kun EPPO on täysin toiminnassa, sen hyödyt EU:n talousarvion suojaamisessa ylittävät siitä aiheutuvat kustannukset; kehottaa painokkaasti komissiota korottamaan EPPOn talousarviota ja lisäämään sen pätevää henkilöstöä, jotta se saavuttaisi täyden potentiaalinsa rikosten torjunnassa;

34. pitää myönteisenä komission tiedonantoa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevasta EU:n strategiasta vuosiksi 2021–2025 ja sen keskittymistä vaikuttavan ja oikea-aikaisen tietojenvaihdon edistämiseen EU:n elinten ja jäsenvaltioiden välillä esimerkiksi parantamalla EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja varmistamalla yhteydet asiaankuuluviin tietokantoihin kaikissa jäsenvaltioissa; pitää arvossa komission sitoutuneisuutta lainvalvontayhteistyön virtaviivaistamiseen ja nykyisten välineiden, kuten Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorummin (EMPACT) potentiaalın täysimittaiseen hyödyntämiseen; suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen parantaa tietojenvaihtoa ja yhteistyötä Europolin, Eurojustin ja EU:n ulkopuolisten maiden välillä;

35. pitää myönteisenä, että komissio keskittyy ehkäisemään järjestäytyneen rikollisuuden soluttautumista lailliseen talouteen esimerkiksi tarkistamalla EU:n rahanpesun vastaista kehystä ja EU:n nykyisiä korruptiontorjuntasääntöjä; suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio keskittyy lainvalvonnan mukauttamiseen digiaikaan;

36. toteaa, että rahanpesu mahdollistaa rikollisille sen, että voitot jäävät havaitsematta, ja että rahanpesupalvelujen tarjoamisesta on tullut kannattavaa liiketoimintaa rikosorganisaatioille; painottaa, että tämä vaikuttaa merkittävästi unionin ja jäsenvaltioiden taloudellisiin etuihin, sillä 98 prosenttia arvioidusta rikosten tuottamasta hyödystä ei päädy takavarikkoon vaan jää rikollisten käyttöön, mikä on järkyttävä luku; toteaa, että rahanpesun torjunta on ratkaisevassa asemassa estettäessä rikollisjärjestöjä väärinkäyttämästä varoja; on erittäin huolestunut tilintarkastustuomioistuimen havainnoista⁽¹⁴⁾, joiden

⁽¹⁴⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus nro 13/2021: EU:n toimet rahanpesun torjumiseksi pankkisektorilla ovat hajanaisia ja täytäntöönpano on riittämätöntä.

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

mukaan EU:n rahanpesun torjuntatoimet ovat hajanaisia ja huonosti koordinoituja, että voimassa oleva sääntelykehys on epäjohdonmukainen eivätkä kaikki jäsenvaltiot ole vielä saattaneet sitä kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja että rikolliset käyttävät tilannetta hyväkseen; pitää myönteisenä komission uutta lainsäädäntöpakettia, jonka tarkoituksena on tarkistaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaista kehystä, sääntökokoelmaa, joka on merkittävä edistysaskel rahanpesun torjunnassa ja mahdollistaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisen lainsäädännön yhdenmukaisen soveltamisen;

37. pitää erityisen myönteisenä ehdotusta uuden EU:n viraston, rahanpesuntorjuntaviranomaisen (AMLA), perustamisesta ja korostaa, että sille on osoitettava riittävät henkilö- ja rahoitusresurssit, jotta se olisi täysin toimintakykyinen; pitää valitettavana, että AMLA on tarkoitus perustaa vasta vuonna 2023 ja että se on täysin toimintavalmis vasta vuonna 2026; painottaa, että nykyiset rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvät ongelmat ovat kiireellisiä eikä aikaa ole hukattavaksi; kehottaa komissiota esittämään konkreettisia toimenpiteitä nykyisten ongelmien ratkaisemiseksi, ennen kuin AMLA on täysin toimintavalmis;

38. pitää samoin myönteisinä komission uusia ehdotuksia kryptovaroista ja toteaa, että kyseessä on pitkälti sääntelemätön ala, jota järjestäytyneet rikolliset käyttävät laajasti hyväkseen ja liikuttelevat ilman rangaistusta suuria virtoja laitonta rahaa kryptovaluuttamarkkinoilla; ottaa huomioon, että joihinkin kryptovaluuttoihin liittyvä anonyymius lisää niiden käyttöä laittomaan toimintaan; kehottaa jäsenvaltioita kannustamaan kryptovaluuttayrityksiä käyttämään analyysivälineitä arvioidakseen saajien ja vastaanottajien osoitteissa mahdollisesti tapahtuvaa rikollista toimintaa sekä varmistamaan, että ne soveltavat kaikilta osin rahanpesun vastaista lainsäädäntöä, kun käyttäjät muuttavat kryptovaluuttoja todelliseksi valuutaksi; korostaa, että samojen viranomaisten on valvottava sekä kryptovaluuttoja että perinteisiä valuuttoja;

39. toteaa, että rahanpesun selvittelykeskuksilla on suuri rooli havaittaessa rajatylittävää rahanpesua ja terrorismin rahoitusta koskevia tapauksia; toteaa, että EU:ssa rahanpesun selvittelykeskukset toimivat kansallisella tasolla ja että komissio on havainnut, ettei kansallisten selvittelykeskusten koordinointi ja tietojenvaihto ole riittävällä tasolla⁽¹⁵⁾; pitää valitettavana, että rahanpesun selvittelykeskusten välillä vaihdettavien tietojen määrissä ja tyypeissä on eroja; toteaa, että tämä vaikeuttaa niiden välistä yhteistyötä, mikä puolestaan vaikuttaa kielteisesti niiden kykyyn havaita rajatylittäviä rikoksia ajoissa ja nostaa niistä syytteitä;

40. pitää valitettavana, että järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevat kansalliset lähestymistavat vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltiosta toiseen lainsäädännön, strategioiden ja operatiivisten valmiuksien osalta; toteaa tämän johtuvan osaksi siitä, että EU:n lainsäädännön hyväksymisen ja täytäntöönpanon taso vaihtelee; on huolestunut siitä, että jäsenvaltioiden petostentorjunnan koordinoituvirastojen tehtävät ja valmiudet vaihtelevat, mikä johtuu mahdollisesti siitä, että niiden valtuuksia ei ole määritelty riittävän tarkasti EU:n lainsäädännössä, ja vaikeuttaa koordinoitua kansallisella ja unionin tasolla; ilmaisee huolensa siitä, että EU:n varoihin liittyvien petosten torjuntatoimet eivät yleensä ole painopisteenä samalla tavalla kuin kansallisiin menoihin liittyvät petokset; toteaa tämän näkyvän esimerkiksi siinä, että yli puolessa OLAFin tutkimuksista jäsenvaltiot eivät toteuta jatkotoimia ja vieläkin harvemmat johtavat syytetoimiin; pitää todella valitettavana, että jotkut jäsenvaltiot päättävät jatkuvasti olla panematta täytäntöön OLAFin tutkimuksen loppuun saattamisen jälkeen annettuja suosituksia eivätkä käynnistä oikeusmenettelyjä petoksella saatujen EU:n varojen takaisin perimiseksi; kehottaa komissiota käyttämään oikeuksiaan ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin EU:n lainsäädännön oikea-aikaisen ja asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi;

41. pitää valitettavana, että tuoreiden tutkimusten mukaan jotkut jäsenvaltiot eivät pidä EU:n varoihin liittyviä petoksia painopisteenä samalla tavalla kuin kansallisiin menoihin liittyviä petoksia; toteaa, että vaikka komissio on kannustanut jäsenvaltioita laatimaan kansallisia petostentorjuntastrategioita, vain 13 jäsenvaltiota on tehnyt niin eikä yksikään niistä ole käyttänyt komission toimittamaa mallia; panee huolestuneena merkille, että nämä jäsenvaltioiden väliset erot ovat este tehokkaalle yhteistyölle; kehottaa siksi komissiota ryhtymään määrätietoisempiin toimiin, jotta jäsenvaltioille olisi pakollista laatia säännöt EU:n varoihin liittyvien petosten torjumiseksi;

⁽¹⁵⁾ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja SWD(2021)0190. Impact assessment accompanying the Anti-money laundering package, 20.7.2021.

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

Päätelmät

42. kehottaa komissiota kehittämään yhteisen lähestymistavan EU:n varoihin kohdistuvien järjestäytyneen rikollisuuden vaikutusten arvioimiseksi ja arvioimaan ongelman ratkaisemiseksi jäsenvaltioissa toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta; pitää ratkaisevan tärkeänä tietojen oikea-aikaista, kattavaa ja tehokasta vaihtoa ja siksi muistuttaa määritelmien yhtenäistämisen merkityksestä vertailukelpoisten tietojen saamiseksi kaikilta EU:n elimiltä ja jäsenvaltioilta, jotta voidaan arvioida järjestäytyneen rikollisuuden toiminnan vaikutusta EU:n varoihin ja toteuttaa nopeita toimia sen torjumiseksi;

43. on huolissaan siitä, että nykyinen erilaisten kansallisten lähestymistapojen järjestelmä estää vaikuttavan rajatylittävän lähestymistavan ongelman ratkaisemiseen, mikä antaa rikollisille mahdollisuuden jatkaa toimintaansa joutumatta vastuuseen; kehottaa jäsenvaltioita tekemään tiivistä yhteistyötä EU:n elinten kanssa ja keskenään ja käyttämään unionin välineitä ja yksiköitä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, jotta voidaan maksimoida tietojenvaihto ja helpottaa rajatylittäviä operaatioita, joilla torjutaan ovat EU:n talousarvioon kohdistuvia järjestäytyneen rikollisuuden toimia;

44. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota harkitsemaan kaikkien käytettävissä olevien välineiden, etenkin Arachne-alustan ja EDES-järjestelmän, johdonmukaisempaa käyttöä petosten havaitsemiseksi ja torjumiseksi; korostaa, että Arachne-alustan ja EDES-järjestelmän sekä toimielinten ja jäsenvaltioiden tietokantojen yhteentoimivuus on ratkaisevan tärkeää vaikuttavan tietojenvaihdon varmistamiseksi, jotta voidaan ehkäistä ja tunnistaa EU:n talousarvioon kohdistuvia petoksia; pitää valitettavana, että Arachne-alustan ja EDES-järjestelmän soveltamisala on tällä hetkellä rajallinen samoin kuin jäsenvaltioiden tietoisuus niistä ja niiden käyttö jäsenvaltioissa; korostaa tässä yhteydessä, että EDES kattaa suoraan ja välillisesti hallinnoidut varat, mutta ei yhteisesti hallinnoituja varoja, vaikka niiden osuus on noin 80 prosenttia EU:n menoista; kehottaa komissiota laajentamaan EDES-järjestelmän käyttöä siten, että se kattaa nämä varat; kehottaa jälleen komissiota ja erityisesti neuvostossa kokoontuvia jäsenvaltioita tekemään Arachnen käytön pakolliseksi; kehottaa komissiota arvioimaan uudelleen unionin toimielinten ja jäsenvaltioiden välisen tietojenvaihdon puitteita, jotta se olisi mahdollisimman tehokasta ja samalla noudatettaisiin tietosuojavaatimuksia;

45. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita tarjoamalla koulutusta kansallisille viranomaisille, jotta ne saavat riittävästi tietoa ja voivat siten käyttää EDES-järjestelmän ja Arachne-alustan kaltaisia välineitä mahdollisimman vaikuttavasti ja EU:n raportointistandardien mukaisesti; kehottaa komissiota yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa analysoimaan vaikeuksia, joita kansalliset viranomaiset kohtaavat käyttäessään EDES-järjestelmää ja Arachne-alustaa, ja antamaan erityisiä suosituksia ja parantamaan voimassa olevia yleisiä suuntaviivoja ja näiden välineiden käytettävyyttä; pitää valitettavana, että jotkut jäsenvaltiot vastustavat näiden välineiden käyttämistä pelätessään byrokratian lisääntymistä; korostaa, että oikein integroituna nämä välineet voivat jopa vähentää byrokratiaa; kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan uudelleen kantaansa tässä asiassa ja komissiota tiedottamaan edelleen EDES-järjestelmän ja Arachne-alustan hyödyistä jäsenvaltioille; kehottaa ottamaan käyttöön rahanpesun torjunnan koulutusohjelmia, jotta viranomaiset voivat havaita mahdollisten petosten riskin ennen varojen maksamista, etenkin asiakkaiden tuntemisen alalla ja tapauksissa, joissa poliittisesti vaikutusvaltaisia henkilöitä on osallisina YMP:n avustuksiin, hankkeisiin ja tukiin ilman että siitä on ilmoitettu;

46. toteaa, että yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa ⁽¹⁶⁾ määritellään Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin, Euroopan aluekehitysrahastoon, Euroopan sosiaalirahasto plussaan ja koheesiorahastoon sovellettavat yhteiset säännöt ja että se on myös tärkeä osatekijä pyrittäessä estämään järjestäytyneen rikollisuuden mahdollisuudet käyttää väärin EU:n varoja;

47. painottaa, että tärkeä vaihe järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa on sen kannattavuuden vähentäminen; palauttaa tässä yhteydessä mieliin OLAFin työn, sillä sen tutkimukset ovat keskeinen väline petostentorjunnassa; pitää valitettavana, että OLAFin jäsenvaltioille antamiin suosituksiin perustuva syytteenpanoaste on alhainen ja sen suuntaus on laskeva, sillä se oli 53 prosenttia vuosina 2007–2014 ja laski 37 prosenttiin vuosina 2016–2020; panee lisäksi merkille, että viime vuosina ei ole arvioitu, missä määrin takaisinperittäviksi suositellut rahamäärät todella peritään takaisin, ja että vuodet 2002–2016 kattavan uusimman arvion mukaan takaisinperintäaste olisi 30 prosenttia; kehottaa OLAFia ja komissiota tutkimaan taustalla olevia syitä ja jäsenvaltioita täyttämään oikeudellisen veloitteensa periä varat takaisin ja

⁽¹⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

Keskiviikko 15. joulukuuta 2021

tekemään tiivistä yhteistyötä unionin elinten kanssa sen varmistamiseksi, että järjestäytyneen rikollisuuden väärinkäyttämät varat peritään tuloksetta takaisin, sillä 98 prosenttia arvioidusta rikosten tuottamasta hyödyistä ei päädy takavarikkoon vaan jää rikollisten käyttöön, mikä on järkyttävä luku; kehottaa OLAFia keräämään tietoja takaisinperinnän asteesta sen antamien rahoitusta koskevien suositusten jälkeen ja julkistamaan nämä tiedot vuosikertomuksissaan; toteaa, että päättäväiset toimet varojen takaisinperimiseksi myös ennaltaehkäisevien tai varojen arvoon perustuvien takavarikointien avulla voivat estää rikollisjärjestöjä tekemästä EU:hun kohdistuvia petoksia ja siten suojata unionin taloudellisia etuja; kehottaa jäsenvaltioita parantamaan petoksiin liittyvien varojen takavarikointiastetta ja painottamaan enemmän ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä; pyytää komissiota arvioimaan mahdollisuutta täydentää nykyistä hajanaista lähestymistapaa varojen takaisinperintään unionin laajuisella elimellä, jonka vastuulla olisi EU:n varojen oikea-aikainen ja tuloksellinen takaisinperintä;

48. katsoo, että petosten ehkäisemisen ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien petosten torjunnan olisi oltava hallinto-, todentamis- ja tarkastusviranomaisten toiminnan ensisijainen painopiste ja erikoistuneen talousrikostutkinnan kohde; katsoo, että järjestäytyneiden rikollisryhmien vastainen toiminta edellyttää myös tehostettuja varojen jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevia sääntöjä ja toimenpiteitä, mukaan lukien tarvittaessa rikoshyödyn arvoa vastaavan omaisuuden väliaikainen takavarikointi, jotta voidaan estää rikoshyödyn siirtäminen tai luovuttaminen ennen kuin rikosoikeudenkäynti on saatu päätökseen; korostaa, että on ehdottoman välttämätöntä pyrkiä kaikin tavoin perimään takaisin petollisin keinoin hankitut EU:n varat; tukee painokkaasti tutkinnan tehostamista järjestäytyneen rikollisuuden rakenteiden hajottamiseksi ja korostaa, että lainvalvontaviranomaisten on oltava askeleen edellä rikollisia, jotka hyödyntävät lisääntyvässä määrin uutta teknologiaa ja tarttuvat kaikkiin tilaisuuksiin laittomien toimiensa laajentamiseksi verkossa tai sen ulkopuolella;

o

o o

49. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.
